

ISSN 2524-0986

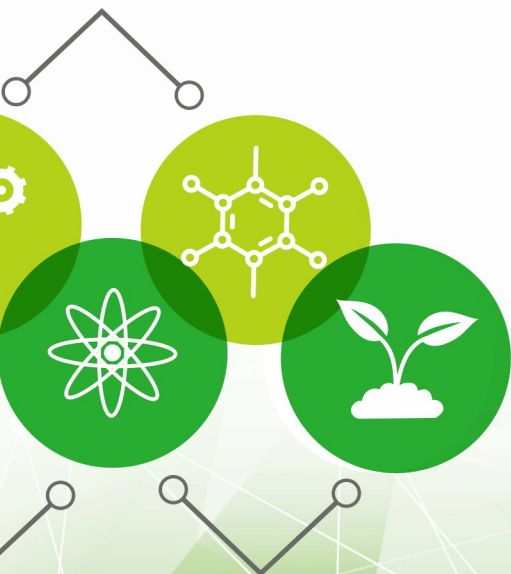
iScienceTM

АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

ЖУРНАЛ

Выпуск 11(55)
Часть 3

Переяслав
2019

АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

ВЫПУСК 11(55)
Часть 3

Ноябрь 2019 г.

ЖУРНАЛ

Выходит – 12 раз в год (ежемесячно)
Издается с июня 2015 года

Включен в наукометрические базы:

РИНЦ http://elibrary.ru/title_about.asp?id=58411

Google Scholar

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=JP57y1kAAAAJ&hl=uk>

Бібліометрика української науки

http://nbuviap.gov.ua/bpnu/index.php?page_sites=journals

Index Copernicus

<http://journals.indexcopernicus.com/++++,p24785301,3.html>

Переяслав

УДК 001.891(100) «20»

ББК 72.4

A43

Главный редактор:

Кокур В.П., доктор исторических наук, профессор, академик Национальной академии педагогических наук Украины

Редколлегия:

Базалук О.А.	д-р филос. наук, профессор (Украина)
Доброскок И.И.	д-р пед. наук, профессор (Украина)
Кабакбаев С.Ж.	д-р физ.-мат. наук, профессор (Казахстан)
Мусабекова Г.Т.	д-р пед. наук, профессор (Казахстан)
Смырнов И.Г.	д-р геогр. наук, профессор (Украина)
Исак О.В.	д-р социол. наук (Молдова)
Лю Бинцянь	д-р искусствоведения (КНР)
Тамулет В.Н.	д-р ист. наук (Молдова)
Брынза С.М.	д-р юрид. наук, профессор (Молдова)
Мартынюк Т.В.	д-р искусствоведения (Украина)
Тихон А.С.	д-р мед. наук, доцент (Молдова)
Горашенко А.О.	д-р пед. наук, доцент (Молдова)
Алиева-Кенгерли Г.Т.	д-р филол. наук, профессор (Азербайджан)
Айдосов А.А.	д-р техн. наук, профессор (Казахстан)
Лозова Т.М.	д-р техн. наук, профессор (Украина)
Сидоренко О.В.	д-р техн. наук, профессор (Украина)
Егизарян А.К.	д-р пед. наук, профессор (Армения)
Алиев З.Г.	д-р аграрных наук, профессор, академик (Азербайджан)
Партоев К.	д-р с.-х. наук, профессор (Таджикистан)
Цибулько Л.Г.	д-р пед. наук, доцент, профессор (Украина)
Баймухамедов М.Ф.	д-р техн. наук, профессор (Казахстан)
Мусабаева М.Н.	д-р геогр. наук, профессор (Казахстан)
Хеладзе Н.Д.	канд. хим. наук (Грузия)
Таласпаева Ж.С.	канд. филол. наук, профессор (Казахстан)
Чернов Б.О.	канд. пед. наук, профессор (Украина)
Мартынюк А.К.	канд. искусствоведения (Украина)
Воловык Л.М.	канд. геогр. наук (Украина)
Ковальська К.В.	канд. ист. наук (Украина)
Амрахов В.Т.	канд. экон. наук, доцент (Азербайджан)
Мкртчян К.Г.	канд. техн. наук, доцент (Армения)
Стати В.А.	канд. юрид. наук, доцент (Молдова)
Бугаевский К.А.	канд. мед. наук, доцент (Украина)
Цибулько Г.Я.	канд. пед. наук, доцент (Украина)

Актуальные научные исследования в современном мире // Журнал - Переяслав, 2019. - Вып. 11(55), ч. 3 – 168 с.

Языки издания: українська, русский, english, polski, беларуская, казакша, o'zbek, limba română, кыргыз тили, Հայերէն

Сборник предназначен для научных работников и преподавателей высших учебных заведений. Может использоваться в учебном процессе, в том числе в процессе обучения аспирантов, подготовки магистров и бакалавров в целях углубленного рассмотрения соответствующих проблем. Все статьи сборника прошли рецензирование, сохраняют авторскую редакцию, всю ответственность за содержание несут авторы.

УДК 001.891(100) «20»

ББК 72.4

A43

СОДЕРЖАНИЕ

СЕКЦИЯ: БИОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

Абрешов Серик Наурызбаевич, Ерболова Елдана, Марарова Анель (Алматы, Казахстан) ЛИМФОТОК И БИОХИМИЧЕСКИЙ СОСТАВ ЛИМФЫ ПРИ ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОМ ПЕРИТОНИТЕ.....	7
Плескач Любов Якимівна, Трегуб Тетяна Григорівна (Біла Церква, Україна), Кондратюк Сергій Якович (Київ, Україна) ВИДОВИЙ СКЛАД ЕПІФІТНОЇ ЛІХЕНОФЛОРИ СУХОЛІСЬКОГО ЛІСНИЦТВА	12
Реут Антонина Анатольевна, Бекшенева Лилия Файзиевна (Уфа, Россия) ВЛИЯНИЕ РЕГУЛЯТОРОВ РОСТА РАСТЕНИЙ НА НЕКОТОРЫЕ МОРФОМЕТРИЧЕСКИЕ ПОКАЗАТЕЛИ ИРИСОВ	17
Сагындыкова Софія Зулхарнаевна, Кулжанова Толкын Бауржанкызы (Атырау, Республика Казахстан) ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ГРЫЗУНОВ И ИХ КЛАССИФИКАЦИЯ ПО ЭКОЛОГИЧЕСКИМ ОСОБЕННОСТЯМ	22
Циганкова В. А., Андрусевич Я.В., Копіч В.М., Штомпель О.І., Солом'яний Р.М., Ключко С.В., Броварець В.С. (Київ, Україна) ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ПОХІДНИХ ПІРИМІДИНУ НА РІСТ ТА РОЗВИТОК РОСЛИН ГОРОХУ ПОСІВНОГО (PISUM SATIVUM L.)	26

СЕКЦИЯ: НАУКИ О ЗЕМЛЕ

Бондаренко Николай Антонович (Краснодар, Россия) СТРУКТУРНЫЕ ЭКВИВАЛЕНТЫ ПОГРАНИЧНЫХ СТРУКТУР СКИФСКОЙ ПЛИТЫ	34
Гришко Світлана Вікторівна, Передерій Дар'я Миколаївна, Блищик Маргарита Валеріївна, Скірко Катерина Олександрівна (Мелітополь, Україна) ГІДРОГЕОЛОГО-МЕЛІОРАТИВНИЙ СТАН ЗРОШУВАНИХ ЗЕМЕЛЬ ВАСИЛІВСЬКОГО, МИХАЙЛІВСЬКОГО ТА ТОКМАЦЬКОГО РАЙОНІВ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	40
Непша Олександр Вікторович, Скірко Катерина Олександрівна, Блищик Маргарита Валеріївна, Передерій Дар'я Миколаївна (Мелітополь, Україна) ВИКОРИСТАННЯ, ОХОРОНА ТА ВІДТВОРЕННЯ ЛІСІВ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ	48
Підлозний Ілля Володимирович, Сугоняк Яна Василівна (Мелітополь, Україна) ОСНОВНІ НЕСПРИЯТЛИВІ ГЕОЛО-ГЕОМОРФОЛОГІЧНІ ПРОЦЕСИ В ПІВНІЧНО-ЗАХІДНОМУ ПРИАЗОВ'І	55
Підлозний Ілля Володимирович, Сугоняк Яна Василівна (Мелітополь, Україна) ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРИТОРІЇ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	61

Хрущ Юлія Миколаївна, Блищик Маргарита Валеріївна, Передерій Дар'я Миколаївна, Шелудько Ольга Миколаївна (Мелітополь, Україна) ФАЦІАЛЬНЕ РІЗНОМАНІТТЯ ГОЛОЦЕНОВИХ ОСАДОВИХ ВІДКЛАДІВ ПІВНІЧНО-ЗАХІДНОГО ШЕЛЬФУ ЧОРНОГО МОРЯ	67
Хрущ Юлія Миколаївна, Передерій Дар'я Миколаївна, Блищик Маргарита Валеріївна, Шелудько Ольга Миколаївна (Мелітополь, Україна) ПОШИРЕННЯ ПРИРОДНО-ТЕХНОГЕННИХ НЕБЕЗПЕЧНИХ ЯВИЩ ЕКЗОГЕННОГО ПОХОДЖЕННЯ НА ТЕРИТОРІЇ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	70
Хрущ Юлія Миколаївна, Шелудько Ольга Миколаївна, Передерій Дар'я Миколаївна, Блищик Маргарита Валеріївна (Мелітополь, Україна) АНТРОПОГЕННИЙ ВПЛИВ НА ДОВКІЛЛЯ ПРИБЕРЕЖНОЇ ТЕРИТОРІЇ АЗОВСЬКОГО МОРЯ В МЕЖАХ ЯКИМІВСЬКОГО РАЙОНУ	74

СЕКЦИЯ: ЭКОЛОГИЯ

Bronytskyi Vadym, Bilous Anna (Kyiv, Ukraine) THE EFFECT OF SUSTAINABLE CONSUMPTION AND PRODUCTION ON ECOLOGY	78
Bronytskyi Vadym, Bilous Anna (Kyiv, Ukraine) ANALYSIS OF EXISTING RISK ASSESSMENT FOR CHEMICAL LABORATORY EMPLOYEES	83
Тагиева Гюльнара Адиль кызы, Багирова Тарана Адиль кызы (Гянджа, Азербайджанская Республика) ФИНАНСОВЫЕ ЗАТРАТЫ И ИНВЕСТИЦИИ В ОХРАНУ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ	88
Гребенюк Тетяна Володимирівна, Попач Марія Валеріївна (Київ, Україна) АНАЛІЗ МЕТОДІВ ТЕРМІЧНОЇ ОБРОБКИ ТВЕРДИХ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ	92
Канівець Олена Миколаївна, Карсункін Ігор Сергійович (Суми, Україна) ПРОБЛЕМИ ТА ОСНОВНІ ЧИННИКИ ПОГІРШЕННЯ ЯКОСТІ ҐРУНТІВ ТА ЇХ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ	98
Нурбаева Наиля Абилхасановна, Армиянова Маржан Талғатқызы (Нур-Султан, Республика Казахстан) КОСМОС И ЭКОЛОГИЯ В КАЗАХСТАНЕ	102
Урукпаев Ильгиз Азаматович, Шевчук Евгения Петровна, Ларионова Екатерина Борисовна, Исаханова Салтанат Бекзатқызы, Абдулова Виктория Валерьевна (Усть-Каменогорск, Республика Казахстан) КОСМИЧЕСКИЙ МУСОР. МЕТОДЫ БОРЬБЫ С НИМ	108

УДК 349.415(477.7)

Непша Олександр Вікторович, Скірко Катерина Олександрівна,
Блищик Маргарита Валеріївна, Передерій Дар'я Миколаївна
Мелітопольський державний педагогічний університет
ім. Б. Хмельницького
(Мелітополь, Україна)

ВИКОРИСТАННЯ, ОХОРОНА ТА ВІДТВОРЕННЯ ЛІСІВ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ

*Непша Александр Викторович, Скирко Катерина Александровна,
Блыщик Маргарита Валерьевна, Передерий Дарья Николаевна
Мелитопольский государственный педагогический университет
им. Б. Хмельницкого
(Мелитополь, Украина)*

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ, ОХРАНА ТА ВОСПРОИЗВЕДЕНИЕ ЛЕСОВ В ЗАПОРОЖСКОЙ ОБЛАСТИ

Аннотация. *Статья посвящена проблемам лесопользования в Запорожской области. Определены понятия охраны лесов, земель лесного фонда и основных мероприятий ее осуществления. Исследования обусловлены интенсивным использованием земель лесного фонда области, особым значением лесов для окружающей природной среды и необходимостью комплексного регулирования охраны лесов и земель лесного фонда.*

Ключевые слова: *лес, лесополоса, лесокультура, земли лесного фонда, лесовозобновление, лесоразведение, охрана лесов.*

*Nepsha Oleksandr, Skirko Kateryna, Blyshchuk Marharyta, Perederii Daria
Melitopol Bohdan Khmelnytskyi State Pedagogical University
(Melitopol, Ukraine)*

USAGE, PROTECTION AND REPRODUCTION OF FORESTS IN THE ZAPORIZHIA REGION

Annotation. *The article is devoted to the problems of forest management in the Zaporizhia Region. The concepts of the protection of forests, lands of the forest fund and the main measures for its implementation are defined. The studies are determined by the intensive use of the lands of the forest fund of the region, the special importance of forests for the environment and the need for comprehensive regulation of the protection of forests and lands of the forest fund.*

Key words: *forest, woodland belt, forest culture, forest fund lands, reforestation, afforestation, forest protection.*

Ліси Запорізької області за призначенням і розміщенням виконують екологічні (водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі та ін.) функції та мають обмежене експлуатаційне значення. Ліси та лісове господарство

області мають певні особливості порівняно з західними областями: відносно низький середній рівень лісистості території області, що має істотні відмінності щодо лісорослинних умов, методів ведення лісового господарства, використання лісових ресурсів та корисних властивостей лісу [1, 2]. В області історично сформована ситуація з закріпленням лісів за постійними лісокористувачами (для ведення лісового господарства ліси надані в постійне користування державним лісогосподарським підприємствам) [3].

Загальна площа лісових земель області з урахуванням площ позазахисних смуг складає 117,169 тис. га, з них для ведення лісового господарства державним лісогосподарським підприємствам надано 76,8 тис. га [4]. При загальній площі області 2718 тис. га, лісистість з урахуванням позазахисних лісових смуг складає – 4,0%, при загальній по Україні – 15,9% [5]. Загальна лісовпорядкована площа лісового фонду області складає 66,969 тис. га. Ліси області характеризуються відносно невисокою продуктивністю та виконують переважно природоохоронні функції (табл. 1) [5].

Таблиця 1
Землі лісогосподарського призначення Запорізької області
станом на 01.01.2019 р. [5]

№ з/п	Показники	Од. виміру	Кількість
1	Загальна площа земель лісогосподарського призначення	тис. га	66,969
1.1	площа земель лісогосподарського призначення державних лісогосподарських підприємств	тис. га	66,969
1.2	площа земель лісогосподарського призначення комунальних лісогосподарських підприємств	тис. га	-
1.3	площа земель лісогосподарського призначення власників лісів	га	-
1.4	площа земель лісогосподарського призначення, що не надана у користування	га	-
2	Площа земель лісогосподарського призначення, що вкрита лісовою рослинністю	тис. га	37,396
3	Загальний запас деревини лісового фонду	тис. м ³	3088,69
4	Запас деревини у розрахунку на один гектар лісового фонду	тис м ³	0,046
5	Площа лісів у розрахунку на одну особу	га	0,02
6	Запас деревини у розрахунку на одну особу	тис. м ³	1,74
7	Лісистість (відношення покритої лісом площі до загальної площі регіону)	%	4,0

Основними лісоутворюючими породами є акація біла, сосна кримська, дуб звичайний. Для поновлення породного складу насаджень, підвищення їх стійкості регулярно проводяться роботи по догляду за лісом.

У 2018 р. рубки формування та оздоровлення лісів та інші заходи проведені на площі 1326,1 га, при проведенні цих рубок вибрано загальний

об'єм деревини – 23268 м³. Рубки догляду за лісом проведені на площі 165,0 га, вибрано загальний об'єм деревини – 966 м³. Вибіркові санітарні рубки проведені на площі 1071,0 га, вибрано загальний об'єм деревини – 18197 м³ [5].

Лісовідновлення та лісорозведення здійснюється в області за рахунок посадки лісових культур (табл. 2, табл. 3) [5].

Таблиця 2

Лісовідновлення за 2018 р. (в розрізі державних органів влади) [5]

№ з/п	Органи державної влади, постійні лісокористувачі, власники лісів,	Лісовідновлення, га			усього
		у тому числі:			
		посадка лісу, га	посів лісу, га	природне поновлення лісу, га	
1	Держлісагентство, у тому числі:	11	1		12
1.1	ДП «Бердянське ЛГ»				
1.2	ДП «Запорізьке ЛМГ»				
1.3	ДП «Кам'янсько-Дніпровське ЛГ»				
1.4	ДП «Мелітопольське ЛМГ»	6	1		7
1.5	ДП «Пологівське ЛМГ»	5			5

Таблиця 3

Лісорозведення (створення нових лісових насаджень) за 2018 р. [5]

№ з/п	Органи державної влади, постійні лісокористувачі, власники лісів	Створення нових лісових насаджень, га							
		лісорозведення, га						Природне само створено нових лісів, га	
		посадка, га	посів, га	у тому числі:			Заліснення інших земель, га		
Заліснення мапо-продуктивних	Заліснення ярів,			Створення нових полезахисних					
1	Держлісагентство, у тому числі:	540	64	-	-	-	604	-	604
1.1	ДП «Бердянське ЛГ»	172	-	-	-	-	172	-	172
1.2	ДП «Запорізьке ЛМГ»	46	57	-	-	-	103	-	103
1.3	ДП «Кам'янсько-Дніпровське ЛГ»	121	3	-	-	-	124	-	124
1.4	ДП «Мелітопольське ЛМГ»	99	4	-	-	-	103	-	103
1.5	ДП «Пологівське ЛМГ»	102	-	-	-	-	102	-	102

За 2018 р. державними лісогосподарськими підприємствами області створено лісові культури на площі 616 га (12 га – лісовідновлення та 604 га – лісорозведення), в тому числі, за кошти екологічного фонду обласного бюджету створено 603 га захисних лісових насаджень (табл. 4) [5].

Таблица 4

Динаміка відтворення лісів в Запорізькій області, га [5]

Роки	Площа відтворення лісів	У тому числі					
		площа лісо-відновлення	з неї		площа лісо-розведення	з неї	
			шляхом садіння та висівання лісу	Природного поновлення лісу		шляхом садіння та висівання лісу	природного поновлення лісу
2010	2017	475	1542
2011	2235	207	2028
2012	2151	211	1940
2013	2001	350	1651
2014	519	162	143	19	357	357	–
2015	376	104	91	13	272	272	–
2016	98	57	42	15	41	41	–
2017	46	46	6	40	–	–	–
2018	616	12	12	–	604	604	–

Основними лісоутворюючими породами при створенні лісових культур були: дуб звичайний (48% від усього об'єму), робінія псевдоакація (31%), гледичія трьохколючкова (8%), сосна кримська (5%), ясен звичайний (4%), в'яз дрібнолистяний (4%) [6].

У 2018 р. на території Запорізької області від лісових пожеж загинули лісові насадження на площі 25 га. Збитки, що заподіяні лісовому господарству пожежами, склали – 164,72 тис. грн. (табл. 5, табл. 6) [5].

Таблица 5

Загибель лісових насаджень за причинами, га [5]

Причини загибелі лісових насаджень	Площа загибелі лісових насаджень	
	усього	у тому числі хвойних порід
Усі причини загибелі лісових насаджень	81	12
від пошкоджень шкідливими комахами	–	–
від хвороб лісу	–	–
від впливу несприятливих погодних умов	56	12
від лісових пожеж	25	–
від пошкоджень дикими тваринами	–	–
від антропогенних факторів	–	–
від надмірної вологості	–	–

Таблица 6

Динаміка загибелі лісових насаджень, га [5]

Рік	Держлісагенство	Мінагрополітики	Міноборони	Мінагрополітики	Усього
2016	206,14	-	-	-	206,14
2017	862,68	-	-	-	862,68
2018	81,0	-	-	-	81,0

Для попередження виникнення лісових пожеж державними лісогосподарськими підприємствами створено 1595 км мінералізованих смуг, проведено догляд за ними в обсязі 7222 км, перекрито 280 позапланових доріг. Посилена робота по застосуванню адміністративних заходів до порушників правил пожежної безпеки в лісах: проведено 310 рейдів, притягнуто до адміністративної відповідальності 14 порушників правил пожежної безпеки в лісових насадженнях на суму 1275 грн. [5].

Проблема охорони лісів від пожеж – одна з найбільш складних, яка вирішуються працівниками лісового господарства всієї України і в Запорізькій області, зокрема. Значне підвищення пожежної небезпеки в лісах зумовлюється стрімким зростанням відвідуваності населенням лісових масивів (рис. 1). Для підвищення рівня пожежної безпеки потрібно проводити роз'яснювальну роботу і навчання серед сільського і міського населення з питань збереження лісів і дотримання встановлених норм і правил пожежної безпеки в лісах, правильно організувати використання лісів для масового відпочинку населення в цілях зменшення неорганізованого припливу людей в ліс, підвищуючи пожежну безпеку, а також проводити заходи з посилення протипожежної охорони в місцях відпочинку.

Рис. 1. Низова пожежа в лісі

У поняття «лісові ресурси» входить не лише деревина, а й живиця, пробка, гриби, плоди, ягоди, горіхи, лікарські рослини, мисливські, промислові ресурси та ін., а також корисні властивості лісу (водоохоронні, кліматорегулюючі, протиерозійні, оздоровчі тощо). Деревну зелень хвойних порід використовують для виготовлення вітамінного борошна, хвойного екстракту, хвойної пасти та іншої продукції. Важливе економічне і соціальне значення мають ресурси недеревної рослинності та лісової фауни, з яких комплексні лісові підприємства виготовляють цінні харчові продукти [7].

До основних заходів охорони лісів та земель лісгосподарського призначення необхідно віднести такі [3, 6, 8-10]:

- збереження та раціональне використання земель лісгосподарського призначення [3];
- дотримання нормативів гранично допустимих рівнів екологічного навантаження на землі лісгосподарського призначення;
- формування екологічної мережі та розвиток природно-заповідного фонду;
- визначення порядку використання лісів та земель лісгосподарського призначення залежно від категорії, до якої відноситься ліс, та функцій, які виконує;
- покращення діяльності з лісорозведення та лісовідновлення;
- проведення організаційно-просвітницьких заходів щодо збереження лісів та земель лісгосподарського призначення;
- удосконалення екологічної освіти та виховання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Арсененко І.А. Природні туристичні ресурси як важливий чинник розвитку туризму в Запорізькому регіоні / І.А. Арсененко, Л.М. Донченко, І.А. Донець // International Scientific and Practical Conference World science. – Том 4. – № 12(28). – Dubai: ROST, 2017. – С. 41-50.
2. Даценко Л.М., Молодиченко В.В., Воронка В.П. Фізична географія Запорізької області: хрестоматія / відп. ред. Л.М. Даценко. – Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2014. – 200 с.
3. Гришко С.В. Лісокультурні ландшафти Північно-Західного Приазов'я: дис. ...кандидата геогр. наук: 11.00.11 / Гришко Світлана Вікторівна. – Х., 2013. – 232 с.
4. Ліси області. Запорізьке обласне управління лісового та мисливського господарства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://les.zp.ua/lisy/>.
5. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища у Запорізькій області у 2018 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.zoda.gov.ua>.
6. Гришко С.В. Значення лісосмуг та лісових насаджень для Приазовського степу / С.В. Гришко // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 4. Географія і сучасність. – К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова. – 2011. – Вип. 14(26). – С. 97-102.
7. Гришко С.В. Перспективи використання лісових масивів Північно-Західного Приазов'я в цілях рекреації та туризму / С.В. Гришко // Біосфера Землі XXI століття: матеріали Всеукр. конф. молодих вчених, аспірантів, магістрантів та студентів (Севастополь, 8-12 квітня 2013 р.). – Севастополь: Вид-во «СевНТУ», 2013. – С. 98-99.
8. Гришко С.В. Значення водозахисних лісонасаджень в екологічній стабільності агроландшафтів Мелітопольського району Запорізької області / С.В. Гришко, О.В. Непша // Екологія – філософія існування людства: зб. наук. праць / за заг. ред. М.М. Радевої, В.М. Коломієць. – Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2019. – С. 39-44.

9. Гришко С.В. Проблеми формування екологічної культури студентської молоді в сучасному суспільстві / С.В. Гришко, О.В. Непша // VII-й Всеукраїнський з'їзд екологів з міжнародною участю: збірник наукових праць (Вінниця, 25-27 вересня 2019 р.). – Вінниця: ВНТУ, 2019. – С. 190.
10. Донченко Л.М. Формування екологічних знань в курсі географії загальноосвітньої школи / Л.М. Донченко, Т.В. Зав'ялова // Наука III тисячоліття: пошуки, проблеми, перспективи розвитку: матеріали III Міжнар. наук.-прак. інтернет-конф. – Бердянськ: БДПУ, 2019. – С. 106-107.